

OBSAH

Předmluva k českému vydání	5
Předmluva	13
1. Úvod	15
Učení a jeho podmínky	16
Elementy učení	17
<i>Učení v americké psychologii</i>	19
Asocianistická tradice	20
Učení pokusem a omylem u zvířat	21
Podmíněná odpověď	23
Učení verbálními asociacím	24
Vhled	25
Význam prototypů učení	28
<i>Pojetí učení předkládané v této knize</i>	29
Podmínky učení	30
<i>Důsledky pro vzdělávání a výchovu</i>	32
Omezení závěrů o učení	33
Plánování učení	34
Řízení učení	34
Vyučování	35
Volba vyučovacích prostředků	36
<i>Literatura</i>	37

2. Varianty učení	39
<i>Osm typů učení</i>	41
1. typ učení: učení signálům	41
2. typ učení: S—R učení	43
3. typ učení: řetězení	46
4. typ učení: verbální asociace	49
5. typ učení: mnohonásobná diskriminace	51
6. typ učení: učení pojmům	54
7. typ učení: učení principům	58
8. typ učení: řešení problémů	60
<i>Typy učení a teorie učení</i>	63
Předpoklady učení	65
<i>Literatura</i>	66
3. Základní formy učení	67
<i>Učení signálům (1. typ)</i>	67
Fenomén učení signálům	68
Podmínky učení	69
Některé další jevy v učení signálům	71
<i>S—R učení (2. typ)</i>	74
Podmínky S—R učení	77
Další jevy v oblasti S—R učení	80
<i>Základní formy učení v běžném životě</i>	83
Některé příklady učení signálům	83
Některé příklady S—R učení	84
Význam základních forem učení	86
<i>Literatura</i>	87
4. Vytváření motorických a verbálních řetězců	88
<i>Řetězení (3. typ)</i>	88

Proces řetězení	89
Podmínky řetězení	92
Další jevy v procesu řetězení	95
Praktické využití řetězení	96
<i>Verbální asociace (4. typ) . . . . .</i>	<i>97</i>
Učení asociovaným pářům	99
Podmínky učení sdruženým verbálními prvky	103
Účinky interference	104
Vyhasínání u verbálních řetězců	106
Generalizace a diskriminace ve verbálních řetězcích	107
Některé důsledky pro vzdělávání	108
<i>Literatura . . . . .</i>	<i>111</i>
5. Mnohonásobná diskriminace a učení pojmům	112
<i>Učení mnohonásobné diskriminaci (5. typ) . . . . .</i>	<i>113</i>
Podmínky učení mnohonásobným diskriminacím	118
Učení mnohonásobné diskriminaci a verbální asociace	121
Další jevy v učení mnohonásobné diskriminaci	123
Některé význačné charakteristiky	123
<i>Učení pojmům (6. typ) . . . . .</i>	<i>124</i>
Příklad učení pojmům	127
Podmínky učení pojmům	131
Generalizace pojmů	133
Některé důsledky pro vzdělávací proces	134
<i>Literatura . . . . .</i>	<i>136</i>
6. Učení principům a řešení problémů	138
<i>Učení principům (7. typ) . . . . .</i>	<i>139</i>
Některé příklady učení principům	139
Podmínky učení principům	142
Hierarchie principů	145
Retence principů	151
<i>Řešení problémů (8. typ) . . . . .</i>	<i>152</i>

Některé příklady řešení problémů	153
Podmínky řešení problémů	157
Řešení problémů a objevování	159
Řešení problémů a tvořivost	161
Učení strategiím při řešení problémů	163
<i>Literatura</i>	165
7. Učení a obsah vyučování	166
Plánování postupu ve vyučování	166
Popis obsahu učení	167
<i>Některé struktury učení</i>	169
Struktura učení v matematice	169
Struktura učení v přírodních vědách	173
Sled v učení cizím jazykům	182
Struktura učení v angličtině (v mateřském jazyce)	187
<i>Učení a vyučovací postupy</i>	192
<i>Literatura</i>	194
8. Motivace a řízení učení a transferu	195
<i>Motivace učení</i>	197
Motivace k účasti na vyučování	197
Odhodlání k učení	198
Motivace zabývat se učním	199
Motivace pokračovat v učení	202
<i>Vnější podmínky ve vyučování</i>	203
Řízení podnětové situace	205
Verbálně sdělované instrukce	208
Zpětná vazba v učení	212
Organizace a plánování vyučování	215
<i>Podmínky transferu</i>	218
Podmínky laterálního transferu	219

Podmínky pro vertikální transfer	220
Organizace a plánování vyučování z hlediska transferu	221
<i>Literatura</i>	222
9. Organizace podmínek učení v systému vzdělávání	224
<i>Vzdělávací systém</i>	226
<i>Rozhodnutí, jež ovlivňují plánování učení</i>	227
Vymezení cílů učení	228
Určení struktury učení	230
Rozhodnutí týkající se motivace	232
<i>Rozhodnutí týkající se vyučování</i>	235
Volba podmínek učení	235
Rozhodnutí, jež ovlivňují přenos vědění	239
Rozhodnutí týkající se zjišťování výsledků učení	241
<i>Priorita rozhodování v oblasti vzdělávání</i>	246
<i>Literatura</i>	249
10. Prostředky učení	250
<i>Vyučovací situace</i>	250
Jednotlivé složky vyučovací situace	251
<i>Prostředky vyučování</i>	254
Předměty ve vyučování	254
Názorný pokus	255
Učitelův ústní projev	256
Tištěné jazykové prostředky	258
Obrazy	260
Film a televize	261
Vyučovací stroje	262
Prostředky vyučování a jejich funkce — shrnutí	263
<i>Formy vyučování</i>	265

Konzultace	265
Přednáška	267
Kontrolní hodina	268
Diskusní hodina	269
Laboratoř	271
Domácí práce	272
Plánování forem vyučování	273
<i>Literatura</i>	275
Seznam literatury	276

